

CONFERINȚĂ ȘTIINȚIFICĂ NAȚIONALĂ
BISERICA ORTODOXĂ DIN MOLDOVA ȘI STATUL. CREDINȚĂ ȘI CUNOAȘTERE
consacrată aniversării a XXV-a de la proclamarea independenței Republicii Moldova.

PROGRAMĂ

9.00-9.30 – **ÎNREGISTRAREA PARTICIPANȚILOR**

9.30-10.00 – Lansări de expoziții cu tema *Biserica ortodoxă din Moldova și statul la 25 de ani de independență a Republicii Moldova*

Expoziție fotografică (autor: drd. Eugenia TOFAN, șefă a Serviciului de Presă al AȘM)

Expoziție de carte (autori: dr. hab. Constantin MANOLACHE, director al Instituției Publice Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut); PS NICODIM (Ioan VULPE), episcop de Edineț și Briceni)

10.00-12.20 – **ȘEDINȚA PLENARĂ**

10.00-10.20 – **INAUGURAREA CONFERINȚEI**

Acad. Gheorghe DUCA, președinte al AȘM. *Cuvânt de salut*

ÎPS VLADIMIR (dr. Nicolae CANTAREAN), mitropolit al Chișinăului și al Întregii Moldove.
Cuvânt de salut

10.20- 12.20 – **COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE**

Moderator: m. cor. Ion GUCEAC, vicepreședinte al AȘM

10.20-10.40. ÎPS VLADIMIR (dr. Nicolae CANTAREAN), mitropolit al Chișinăului și al Întregii Moldove. *Evoluția bisericii și relațiile cu statul de la declararea independenței Republicii Moldova*

10.40-11.00. Dr. hab. Victor ȚVIRCUN, coordonator al Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM.
Credință și cunoaștere în contextul afirmării Republicii Moldova ca stat

11.00-11.20. Alexandru TĂNASE, președinte al Curții Constituționale. *Libertate, egalitate, laicitate – elemente ale identității constituționale a Republicii Moldova*

11.20-11.40. Elena CERNEI, viceministru al Educației al Republicii Moldova. *Școala și valențele educative ale patrimoniului bisericii ortodoxe din Republica Moldova*

11.40-12.00. ÎPS SAVA, arhiepiscop de Tiraspol și Dubăsari. *Православная церковь как гарант Сохранения целостности государства*

12.00-12.20. Dr. Mihai COTOROBAI, avocat al poporului. *Rolul oficiului avocatului poporului în promovarea libertății conștiinței*

12.20-13.00 – **PAUZĂ**

13.00-16.30 – **ȘEDINȚE ÎN SECȚIUNI**

Secțiunea I
RAPORTURI ÎNTRE BISERICĂ ȘI STAT
Sala azurie

Moderatori: Dr. hab. Victor ȚVIRCUN

Pr. dr. Vadim CHEIBAȘ

- 13.00-13.15. M. cor. Ion GUCEAC, vicepreședinte al AȘM. *Libertatea conștiinței și religiei în conținutul normativ al Constituției*
- 13.15-13.30. Pr. dr. Petru CIOBANU, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Biserica și statul – de la ateismul militant la indiferentismul religios*
- 13.30-13.45. Dr. Victor GAICIUC, general de brigadă, președinte al Asociației ofițerilor din Republica Moldova. *Necesitatea educației moral-religioase în armată*
- 13.45-14.00. Pr. Veaceslav CIORBĂ, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Forme de rezistență ale clerului și credincioșilor față de politica antibisericească a autorităților sovietice din RSSM (1944-1989)*
- 14.00-14.15. Arhimandrit IOV (drd. Vadim CRISTEA), Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove; UBB, Cluj–Napoca, România. *Eforturile bisericii și ale statului în renovarea complexelor monahale Căpriana și Curchi*
- 14.15-14.30. Dr. Lilia ZABOLOTNAIA, CȘC, Muzeul Național de Istorie a Moldovei. *Этническая и Конфессиональная толерантность молдавского народа (XVI–XVII вв.)*
- 14.30-14.45. Pr. dr. Grigore COSTIN, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Raportul Dintre biserică și stat în Rusia (1801-1917)*
- 14.45-15.00. Pr. dr. Eugen ONICOV, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Aspecte și istoria canonizării în biserică ortodoxă rusă*
- 15.00-15.15. Alexandru GUȚULEAC, Liceul Teoretic „Constantin Negruzzi”, mun. Chișinău. *Sărbătorile religioase în Republica Moldova raportate la cele laice*
- 15.15-15.30. Pr. dr. Vadim CHEIBAȘ, secretarul Mitropoliei Moldovei, secretarul Sinodului BOM. *Biserica și statul – schiță radiografică pe marginea unui parcurs*
- 15.30-15.45. Dr. hab. Victor ȚVIRCUN, coordonatorul Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM. *Activitatea cititoarească a descendenților lui Dimitrie Cantemir în Rusia*

Discuții

15.45-16.30

Secțiunea II

ACTIVITATEA BISERICII ÎN CÂMPUL LEGISLATIV AL REPUBLICII MOLDOVA

Sala mică (et. I)

Moderatori: Pr. dr. Octavian MOȘIN

Dr. Gheorghe CĂLCĂI

- 13.00-13.15. Arhimandrit SILUAN (Marcel ȘALARI), stareț al Sfintei Mănăstiri Curchi, președinte al Sectorului Sinodal „Mănăstiri și Viață Monahală”, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove. *Activitatea clerului monahal din cuprinsul Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove*
- 13.15-13.30. Dr. Romeo CEMĂRTAN, CȘ, Muzeul Național de Etnografie și Istorie Naturală din Chișinău. *Cazul Mitropoliei Basarabiei în atenția instituțiilor internaționale*
- 13.30-13.45. Dr. hab. Lilia POGOLȘA, director al Institutul de Științe ale Educației; dr. Rodica SOLOVEI, IȘE. *Școala și biserica: parteneriat pentru educație*
- 13.45-14.00. Drd. Svetlana DOCHINA, Institutul de Istorie al AȘM. *Преподавание предмета «религия» в лицее им. П. Мовилэ. Состояние и перспективы*
- 14.00-14.15. Pr. dr. Vetcislav CAZACU, prorector, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Nevoia de fidelitate și înnoirea teologică în educația academică*
- 14.15-14.30. Pr. Iulian RAȚĂ, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Aspecte ale relației dintre biserică și societatea civilă din Republica Moldova*
- 14.30-14.45. Pr. dr. Ion FRUNZE, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove. *Dificultățile misiunii bisericii ortodoxe din Republica Moldova*
- 14.45-15.00. Pr. Andrei OISTRIC, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Retrospectiva învățământului teologic din Moldova*
- 15.15-15.30. Pr. dr. Octavian MOȘIN, conf. univ., Universitatea de Stat din Moldova. *Relația stat-biserică în Republica Moldova reflectată în studii și periodice autohtone (1990-2015)*
- 15.30-15.45. Dr. Gheorghe CĂLCĂI, CȘC, Institutul de Cercetări Juridice și Politice al AȘM. *Renașterea bisericii și frecventarea acesteia de către populație*

Discuții

15.45.-16.30

Secțiunea III

TEOLOGIA ÎN CONTEXTUL ȘTIINȚEI CONTEMPORANE

Sala argintie (parter)

Moderatori: Dr. hab. Elena PRUS

PS IOAN (drd. Ion MOȘNEGUȚU)

- 13.00-13.15. Dr. hab. Elena PLOȘNIȚĂ, secretar științific, Muzeul Național de Istorie a Moldovei. *Relația stat-biserică în procesul de muzeificare a patrimoniului de cult*
- 13.15-13.30. Pr. Alexandru COMENDANT, Academia de Teologie Ortodoxă din Moldova. *Temele iconografice ale picturilor murale din Moldova în slujba unității ortodoxiei*
- 13.30-13.45. Adelaida CHIROȘCA, CȘ, Muzeul Național de Istorie a Moldovei. *Tezaurizarea obiectelor de cult în colecțiile muzeale și particulare*
- 13.45-14.00. Dr. Nicolae FUȘTEI, CȘC, Institutul de Istorie al AȘM. *Presa bisericească în Republica Moldova*
- 14.00-14.15. Natalia LOZAN, redactor, publicația periodică „Altarul Credinței”. *Biserica și tinerii societății contemporane*
- 14.15-14.30. Dr. Diana EȚCO, CȘS, Institutul de Istorie al AȘM. *Școala teologică din Basarabia și realizările ei (1812-1918)*
- 14.30-14.45. Dr. Liuba BOTEZATU, Universitatea de Stat din Comrat. *Intropaticul, posibilitate divinizatoare de reînțoarcere a unității pierdute în arta educației, versus axarea pe principiul axiologiei globale*
- 14.45-15.00. Pr. drd. Nicolae CIOBANU, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove. *Activitatea culturală în cadrul bisericii ortodoxe din Moldova*
- 15.00-15.15. Mihail POTOROACĂ, CȘSt., Institutul de Cercetări Juridice și Politice al AȘM. *Relația dintre teologie și psihologie în contextul științelor contemporane, domenii de interes comun*
- 15.15-15.30. Dr. hab. Elena PRUS, prim director-adjunct, Instituția Publică Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut) a AȘM. *Căutarea „sensus comunis” prin dialogul intercultural și interreligios*
- 15.30-15.45. PS IOAN (drd. Ion MOȘNEGUȚU), episcop de Soroca, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove. *Cercetători din Republica Moldova preocupați de studii religioase (1991-2016)*

Discuții

15.45-16.30

16.30-17.00 – ȘEDINȚĂ PLENARĂ DE TOTALIZARE

Sala mică (et. I)

Moderator m.cor. Ion GUCEAC

Moderatori Secțiunii I. *Totalurile activității în secțiune*

Moderatori Secțiunii II. *Totalurile activității în secțiune*

Moderatori Secțiunii III. *Totalurile activității în secțiune*

PS IOAN (drd. Ion MOȘNEGUȚU), episcop de Soroca, Mitropolia Chișinăului și a Întregii Moldove. *Cuvânt de încheiere*

Acad. Gheorghe DUCA, președinte al AȘM. *Cuvânt de încheiere*

Votarea rezoluției conferinței

COMITETUL ȘTIINȚIFIC

Acad. Gheorghe DUCA, președinte al AȘM

ÎPS VLADIMIR (dr. Nicolae CANTAREAN), mitropolit al Chișinăului și al Întregii Moldove

M. cor. Ion GUCEAC, vicepreședinte al AȘM

Dr. Igor ȘAROV, viceministru al Culturii al Republicii Moldova

Dr. hab. Victor ȚVIRCUN, coordonator al Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM

PS IOAN (Ion MOȘNEGUȚU), episcop de Soroca

Dr. Maria ȘLEAHTIȚCHI, secretar științific al Secției Științe Umanistice și Arte al AȘM

Pr. dr. Vadim CHEIBAȘ, secretar al Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove

COMITETUL ORGANIZATORIC

M. cor. Ion GUCEAC, vicepreședinte al AȘM

Valentin GUZNAC, secretar general adjunct al Guvernului Republicii Moldova

PS PETRU (Petru MUSTEAȚĂ), episcop de Nisporeni și Ungheni

PS NICODIM (Ioan VULPE), episcop de Edineț și Briceni

Dr. hab. Victor ȚVIRCUN, coordonator al Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM

Dr. hab. Valeriu CUȘNIR, director al Institutului de Cercetări Politice și Juridice al AȘM

Dr. hab. Victor GHILAȘ, director al Institutului Patrimoniului Cultural al AȘM

Dr. hab. Constantin MANOLACHE, director al Instituției Publice Biblioteca Științifică Centrală „Andrei Lupan” (Institut)

Dr. Maria ȘLEAHTIȚCHI, secretar științific al Secției Științe Umanistice și Arte a AȘM

Pr. dr. Vadim CHEIBAȘ, secretar al Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove

Dr. Lilia ZABOLOTNAIA, cercetător științific superior la Muzeul de Istorie și Arheologie al Moldovei

Dr. Nicolai FUȘTEI, cercetător științific la Institutul de Istorie al AȘM

Pr. dr. Vetcislav CAZACU, prorector al Academiei Teologice a Mitropoliei Chișinăului și a Întregii Moldove

Drd. Eugenia TOFAN, șefă a Serviciului de Presă al AȘM